

Giftforurening truer under Kødbyen

Grundvandet truet af store mængder nedsvivende cyanider, phenoler og kulbrinter fra tidligere gasværk

AF JØRGEN STEEN NIELSEN

Under dele af Kødbyen i København har Geoteknisk Institut registreret, hvad der formentlig er den hidtil voldsomste kemikalieforurening i kommunen. Giftige stoffer fra driften af det for længe forsvundne Vestre Gasværk har forurenset jorden og grundvandet så kraftigt, at

grænseværdierne for en række stoffer er overskredet hundreder eller tusinder af gange.

Forureningens omfang, som endnu kun er delvis kendt, beskrives i en hidtil hemmeligholdt rapport, som information er kommet i besiddelse af. Rapporten er bestilt af Københavns Kommunes Rådgivende Ingeniører (KKRI) og skal i dag, onsdag, behandles på et møde med deltagelse af bl.a. Københavns Kommunes Miljøkontrol og Miljøstyrelsen.

Det forurenede område ligger på Flæsketorvet på en grund, som Hotel- og Restaurationskolen ejer og ønsker at bygge nye lokaler på. Det

er i forbindelse med forundersøgelsen til dette byggeri, at kemikalieforureningen er blevet opdaget.

Cyanid

Jordprøver har vist op til 15.000 milligram giftige cyanidforbindelser pr. kilo jord, svarende til 300 gange den grænseværdi, der er fastsat af engelske myndigheder. Det er samtidig en koncentration, der ligger langt over, hvad der f.eks. er målt på den stærkt forurenede Østre Gasværksgrund på Østerbro. Tilsvarende er der i grundvandsprøver fundet cyanidkoncentrationer på 300 gange grænsen for drikkevand.

Koncentrationen af kræft-

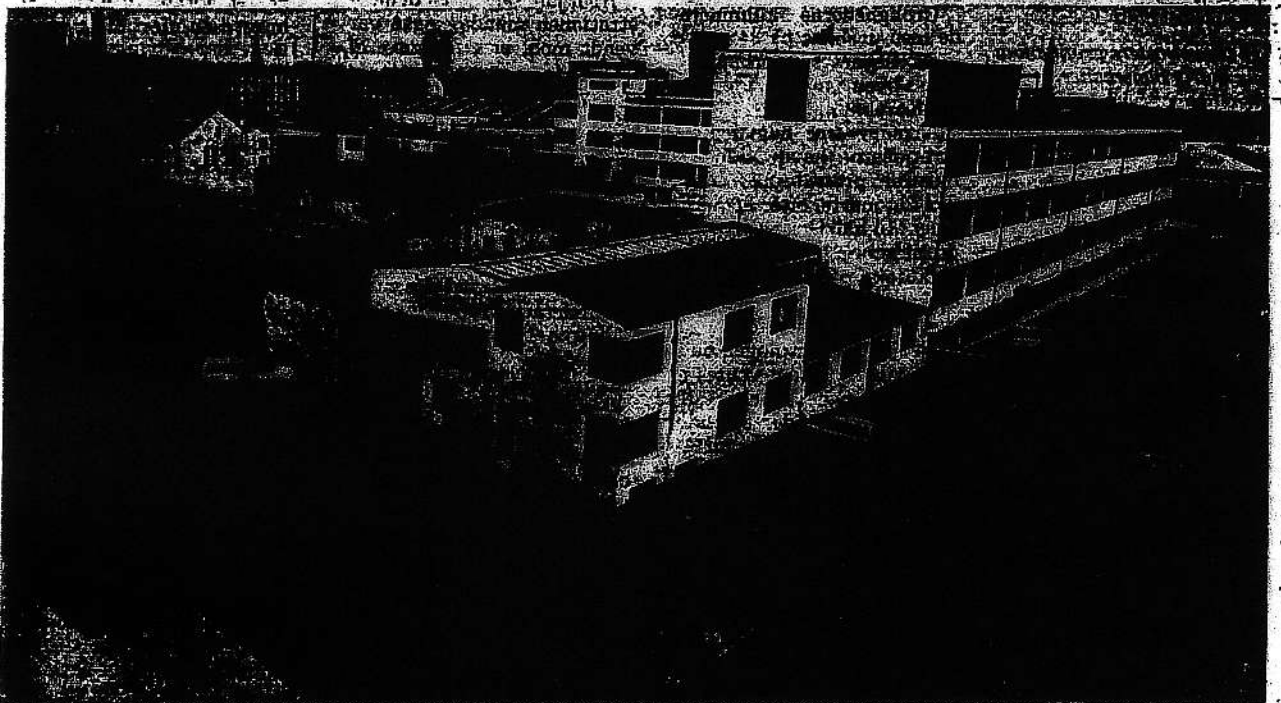
fremkaldende tjærestoffer af typen polyaromatiske kulbrinter (PAH) overstiger referanceværdien for jord flere tusind gange og drikkevandsgrænsen 150 gange.

Phenol findes i jord og vand i mængder, der svarer til henholdsvis 1500 og 400 gange grænserne. Et stof som naphthalen findes i vandprøverne i op til 8500 gange så store mængder, som drikkevandskravene tillader. Også en lang række andre giftige stoffer er fundet i betydelige koncentrationer.

Måske hidtil værste

Chefen for Københavns Kommunes Miljøkontrol, Ib

fortsættes på bagsiden

KØDBYEN HVILER PÅ GIFT - Giftgrunden har været kendt, dog ikke koncentrationen, men rensningsanlæg er ikke sat i gang fordi området ikke er beboet eller besøgt af legende børn (Foto: Søren Hartvig)

Information
d 23-3-88
onsdag

Alarmerende...

Portsat fra forsiden

Larsen, kalder situationen på området "overordentlig slem." Han vil ikke bestride, at der for visse stoffer er tale om de hidtil højeste forureningsniveauer observeret i kommunen.

Forureningen stammer fra driften af det gamle Vestre Gasværk, der blev opført i forrige århundrede og revet ned i 1930. Allerede under nedrivningen for snart 60 år siden blev der rapporteret om tjæredampe, der "forpestede luften" under gravearbejde på gasværksgrunden, og i følge rapporten fra Geoteknisk Institut er forureningen i dag nået ned i mere end fire meters dybde.

Desuden er de giftige stoffer trængt ned i grundvandsbassinet. Rapporten taler om en "meget kraftig" grundvandsforurening og bemærker samtidig, at grundvandet bevæger sig mod øst, i retning mod Frederiksbergs vandforsyningsområde.

Jorden må væk

Ib Larsen siger til information, at kemikalieforureningen ikke kommer bag på miljøkontrollen.

"Vi har som bekendt allerede

de tiggere på andre gamle gasværksgrunde i kommunen og alle steder fundet forurening. Rapporten har rummer de første resultater fra Vestre Gasværksgrunden. Når vi ikke endnu har taget initiativ til at gøre noget ved forureningen her, er det fordi området ikke er beboet eller besøgt af legende børn. Det er der tale om andre steder, hvor vi har opremsningsprojekter i gang," siger Ib Larsen.

Rapporten fra Geoteknisk Institut siger, at hvis ikke der gøres noget ved forureningen, men derimod bygges nye lokaler til Hotel- og Restaurationskolen, så vil der kunne opstå indeklima-problemer for eleverne. Desuden risikeres en yderligere spredning med grundvandet.

På den baggrund anbefaler Geoteknisk Institut, at der visse steder sker en bortgravning af jorden helt ned til fire meters dybde, at der tages skridt til at beskytte grundvandet, at indeklimaet i skolen nuværende kælder undersøges, samt at forureningen analyseres på den store del af gasværksgrunden, som slet ikke har været undersøgt i den aktuelle undersøgelse.

— omst af
TVA

452

Ingen vil betale for giftoprydning i Kødbyen

Information 24/3-88

254

Strid mellem kommuner og Miljøstyrelsen om ansvar

Af JØRGEN STEEN NIELSEN

Det er kun et lille hjørne af den gamle Vestre Gasværksgrund i Københavns Kødby, der indtil nu er blevet undersøgt for giftstoffer i jord og grundvand, og ingen ved derfor, hvor omfattende forureningen egentlig er. Som omtalt i Information i går er der ved en undersøgelse på Hotel- og Restaurantsskolens grund i Kødbyen fundet alarmerende høje forureningsniveauer af stoffer som cyanid, phenol, polyaromatiske kulbrinter, opløsningsmidler m.m.

"Vi har ingen anelse om, hvor alvorlig situationen er på resten af gasværksgrunden," siger Ib Larsen, chef for Miljøkontrollen i Københavns kommune.

"Vi ved heller ikke, hvor alvorlig truslen mod Frederiksbergs vandforsyning er. Der findes nemlig ingen overvågningsboringer mellem gasværksgrunden og Frederiksbergs bygrænse, som kan fortælle os, hvor langt forureningen er nået."

Til gengæld har Ib Larsen en klar fornemmelse af, at Københavns kommune ikke bør betale for hele den omfattende oprydning, som givetvis bliver nødvendig på grunden.

Her er han uenig med Miljøstyrelsen, som har givet udtryk for, at det er forurenere - i dette tilfælde kommunen som ejer af det tidligere gasværk - der skal betale.

Uklar lov

"Loven om kemikalieaffaldsdepoter fra 1983 er rodet. Den siger kun, at indgreb over for forurenende virksomheder, der ikke ejes af det offentlige, kan håndteres efter miljøloven, dvs. efter princippet 'forurenere betaler'.

Offentligt ejede virksomheder må altså opfattes som fritaget for dette princip," siger Ib Larsen.

"Det betyder, at det tidligere Vestre Gasværk, der var kommunalt ejet, må behandles efter selve depotloven, som rummer en fordelingsnøgle for udgifterne. I følge den skal Miljøstyrelsen betale selve iværksættelsen af afværgeforanstaltninger, mens kommunen skal betale det efterfølgende tilsyn og de løbende driftsomkostninger."

Over for denne tolkning står Miljøstyrelsen. Styrelsen henviser til bemærkningerne til depotloven, hvor det siges, at regningen for oprydning på kommunale lossepladser rigtigt nok skal deles mellem styrelsen, amter og kommuner efter lovens fordelingsnøgle. Kommunale virksomheder omtales derimod slet ikke.

Sagen er principiel, fordi der i København såvel som i andre kommuner findes flere gamle gasværksgrunde med alvorlig kemikalieforurening.

Oprydningen på disse grunde er særdeles besværlig og bekostelig, bl.a. fordi de forurenede arealer i mange tilfælde er bebyggede. Forureningen fra det tidligere Valby Gasværk i Københavns Kommune er således overordentlig vanskelig at fjerne, fordi dele af den i dag befinder sig under Datacentralens bygninger.

Også Roskilde kommune har protesteret over Miljø-

"Hvis vi nu bruger alle de eksisterende kommunale midler på at rense op på kommunernes gasværksgrunde, så står vi om nogle år og har ikke noget til overs til alle de andre affaldsdepoter," siger Ib Larsen.

Borgerrepræsentant Kim Maskell (VS) siger, at københavnske beboere bliver sorte-

per, hvis ikke staten træder til med finansiering.

"Mange kemikaliedepoter findes på arealer, som før eller senere skal bruges til boligbyggeri. Når de kommunale midler er brugt op, bliver det op til de boligselskaber, der vil bygge, at betale rensningen. Dvs. det bliver de kommende beboere, der vil huslejen får regningen. Det er naturligvis uacceptabelt, og derfor må staten træde til med øgede bevillinger," mener Kim Maskell.

styrelsens udlægning af loven.

I følge ingeniør Torben Carlsen fra stadsingeniørens kontor i Roskilde kommune har Miljøstyrelsen mundtligt ladet forstå, at Roskilde kommune simpelthen kan gives et påbud om at rydde op på sin forurenede gasværksgrund.

"Efter kommunens mening har Miljøstyrelsen ikke belæg i lovtæksten for at pålægge kommunerne ansvaret. Derfor har vi nu skrevet til Miljøstyrelsen for at få en afklaring," siger Torben Carlsen.

Striden mellem stat og kommuner skal ses i sammenhæng med, at antallet af kendte kemikalieaffaldsdepoter er steget voldsomt gennem de seneste år.

Da oprydningen startede i 1983, forventede man at finde 500 områder med kemikalieaffald, i 1987 var man nået op på 1417 steder, og inden kortlægningen er færdig ventes antallet at være steget til 2200. Medregnes gamle lossepladser, der ikke rummer kemikalier, men alligevel forurenere, bliver tallet i følge Miljøstyrelsen 5-6000 affaldsdepoter.

Oprindelig var der afsat 400 millioner kr. til oprydningen, og de fleste af disse penge er nu brugt. I de seneste vurderinger tales der imidlertid om et beløb, der er over ti gange så stort - 6-8 milliarder kr. - og de penge er ikke tilvejebragt.

GIFT UNDER GRYDERNE - Hotel- og Restaurantsskolen vil gerne bygge nye undervisningslokaler, men på et møde onsdag fik man at vide, at det har lange udsigter med en byggetilladelse. Først skal forureningen på den gamle gasværksgrund undersøges til bunds, og derefter skal det afgøres, hvor meget af jorden der skal graves væk

Foto: Søren Hartvig